

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 31

DOM
2015-06-17
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
8071-15

SÖKANDE

Noxab i Malmö AB, 556752-0738
Svansjögatan 29
217 66 Malmö

MOTPART

Telge Fastigheter AB, 556054-0345

Ombud: Telge Inköp AB
Box 633
151 27 Södertälje

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2015-06-17	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förordnar att upphandlingen
TI 2015-1050 Arenaskylt ska göras om.

Dok.Id 614874

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Telge Fastigheter AB (Telge) genomför upphandling TI 2015-1050 Arenaskylt enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Upphandlingen sker genom ett förenklat förfarande och avser köp och installation av arenaskylt. I tilldelningsbeslut den 7 april 2015 meddelade Telge att man avsåg att teckna avtal med en annan leverantör än Noxab i Malmö AB (Noxab).

Noxab ansöker om överprövning och yrkar att förvaltningsrätten förordnar att upphandlingen ska göras om. Som grund för yrkandet anför bolaget bl.a. följande. Upphandlingen publicerades den 17 mars 2015 och sista anbudsdag var den 30 mars 2015. Det ger 13 dagars anbudstid enligt kalendern, men endast nio arbetsdagar för att få fram ett seriöst anbud. Upphandlingen avser en elektronisk videodisplay i fullfärg som totalt är över 50 kvm stor. Det är en ganska komplicerad produkt där Telge har presenterat en diger lista på tekniska krav som måste uppfyllas. Många krav är detaljerade och kräver övervägande om vad som ska erbjudas för att kunden ska kunna få bästa möjliga produkt. Den korta anbudstiden riskerar att ge olika förutsättningar för anbudsgivarna och kan vara i strid med likabehandlingsprincipen. Även om alla anbudsgivare har samma tid så står en extremt kort anbudstid inte i rimlig proportion till det som ska upphandlas. Det ger bara fördelar till de stora anbudsgivare som eventuellt har egen personal på plats i Kina. Vidare är leveranstiden orealistisk och oproportionerlig. Om Telge hade lämnat ett tilldelningsbeslut redan dagen efter anbudstidens utgång, hade ett kontrakt tidigast kunnat vara påskrivet den 10 april 2015. Nu valde Telge att vänta en vecka med tilldelningsbeslutet. Det betyder att leveranstiden nu, i bästa fall, är fyra veckor. Vad gäller garantitiden är fem år en för branschen mycket lång garantitid redan vid fasta installationer.

Telge bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. Annonseringstiden på 13 dagar är skäligen och tillräckligt lång. Tiden räknas i kalenderdagar och det är upp till varje anbudsgivare att förlägga sin arbetstid. I upphandlingen specificeras en produkt som är av standardkaraktär. Fyra anbudsgivare kvalificerade sig för uppdraget vilket är tillräckligt många för att påvisa att en god konkurrenssituation råder i upphandlingen. Angiven leveranstid, ca en månad från avtalsspärrens utgång, är inte orealistisk kort. Upphandlingen avser en produkt med en förväntad livstid på tio år och fem års garanti är inget ovanligt eller kontroversiellt. Det är fri prissättning i upphandlingen och det är upp till varje anbudsgivare att i sitt anbudspris inkludera de kostnader man bedömer rimliga för de angivna insatserna under garantitiden. Samtliga anbudsgivare har fått samma förutsättningar i upphandlingen. Noxab har i sitt anbud accepterat och godkänt ställda krav i upphandlingen och har inte heller lämnat någon följdfråga på tydliggörande avseende leveranstiden under annonseringstiden.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Enligt 1 kap 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer likvärdigt och icke-diskriminerande samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vidare ska principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har anfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU (jfr RÅ 2009 ref. 69). För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs

också att sökanden kan visa att han eller hon lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU. Rätten kan då besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Noxab har gjort gällande att Telge har handlat i strid med bestämmelserna i LOU genom att bestämma en anbudstid som är för kort. Vid ett förenklat förfarande ska anbudsgivare enligt 15 kap. 9 § LOU ges skälig tid att komma in med anbud. Förvaltningsrätten har således att ta ställning till om den aktuella anbudstiden kan anses skälig.

Av utredningen framgår att Telge publicerade förfrågningsunderlaget i upphandlingen elektroniskt den 17 mars 2015. Sista dagen för att komma in med anbud var den 30 mars 2015. Bedömningen av vad som utgör skälig anbudstid får avgöras i varje enskilt fall och med beaktande av hur komplicerad och omfattande upphandlingen är. Telge har som stöd för att anbudstiden ska anses skälig anfört att den efterfrågade produkten är av standardkaraktär. Eftersom fyra leverantörer kvalificerade sig vid utvärderingen menar också Telge att en god konkurrenssituation föreligger. Förvaltningsrätten instämmer i bedömningen att omfattningen av den aktuella upphandlingen måste anses begränsad. Även med beaktande av efterfrågade specifikationer kan inte heller föremålet för upphandlingen anses särskilt tekniskt komplicerat. Trots detta finner domstolen att den anbudstid som Telge bestämt i upphandlingen är anmärkningsvärt kort. Syftet med bestämmelserna gällande anbudstider i LOU är att se till att konkurrensen på marknaden nyttjas genom att ge leverantörer likvärdiga möjligheter att lämna anbud i upphandlingar. Korta anbudstider riskerar att märkbart begränsa konkurrensmöjligheterna, vilket också kan komma att ge otillbörliga fördelar för leverantörer som redan är stora på marknaden.

Även med beaktande av upphandlingens art kan därför anbudstiden i förevarande fall inte anses skälig (jfr Kammarrätten i Jönköpings dom den 28 maj 2015 i mål nr 2805-14). Att Telge menar att en god konkurrens-situation råder eftersom fyra anbudsgivare har kvalificerat sig förändrar inte denna bedömning. En överträdelse av bestämmelsen i 15 kap. 9 § LOU har således skett.

För att skäl för ingripande ska föreligga måste ansökande leverantör också visa att bolaget har lidit eller kan komma att lida skada till följd av den konstaterade överträdelsen. Det räcker inte enbart med ett påstående om att så är fallet utan bolaget måste kunna konkretisera eller klargöra skadan eller risken för skada (se HFD 2013 ref. 53). Hur noggrant en sökande i ett mål om överprövning av offentlig upphandling måste förklara varför man anser sig kunna lida skada beror dock på omständigheterna i det enskilda fallet.

Noxab har bl.a. anfört att de krav som ställs på den efterfrågade produkten är omfattande och detaljerade, vilket kräver överväganden om vad man ska erbjuda. Processen tar tid och en kort anbudsfrist ger fördelar åt stora tillverkare som eventuellt har egen personal på plats i tillverkningslandet. Anbudstiden står inte i rimligt proportion till det som ska upphandlas. Den lämnade beskrivningen av skadan får visserligen anses relativt generell och allmänt hållen. När överträdelsen som i förevarande fall är hänförlig till det konkurrensuppsökande skedet av upphandlingen anser dock förvaltningsrätten att det bör ställas förhållandevis låga krav för att skaderekvisitet ska anses uppfyllt. Noxab får därmed med tillräcklig tydlighet anses ha visat varför bolaget har eller kan komma att lida skada på grund av den konstaterade överträdelsen. Grund för ingripande enligt 16 kap. 6 § LOU föreligger således.

Eftersom överträdelsen är hänförlig till det konkurrensuppsökande skedet ska upphandlingen göras om. Ansökan om överprövning ska därför bifallas. Vid denna utgång saknas skäl att pröva de övriga grunder som Noxab har anfört till stöd för sitt yrkande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Ulrika Melin

Rådman

Förvaltningsrättsnotarien Isabella Bjurling Willis har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.